

Siyasi iradə, ədalətli mövqe və ölkəmizin yaratdığı yeni reallıqlar

Aİ-nin dəstəyi ilə Ermənistan və Azərbaycan arasında birbaşa danışıqları nəzərdə tutan yeni mexanizmlər formatı yaranır. Bu, ilk növbədə, iki respublika arasında münasibətlərin normallaşdırılmasına xidmət edir. Cənab Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu daxili və xarici siyasət nəticəsində qarşı tərəf danışıqlar masasına oturmağa məcbur oldu. Avropa İttifaqı bu prosesdə məsuliyyəti öz üzərinə götürür və tərəflər arasında sülhün əldə olunmasına öz töhfəsini vermək istəyir. Ermənistanın 30 il ərzində yaratdığı "qalib ordu" mifi 44 gün ərzində tamamilə darmadağın edildi.

Müharibənin gedişatı zamanı erməni havadarları tərəfindən hərbi əməliyyatları dayandırmaq üçün Azərbaycan rəhbərliyinə açıq şəkildə diplomatik və siyasi təzyiqlər göstərilsə də, Prezident İlham Əliyev bütün bunlara məhəl qoymadan öz siyasi iradəsini güclü bir şəkildə nümayiş etdirərək Azərbaycan xalqının birliyinə bir daha möhkəmləndirdi. Nəticədə, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə aparılan "Dəmir yumruq" əməliyyatı sayəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa olundu və Azərbaycan müharibədə şanlı Qələbə qazandı.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan heç vaxt müharibə tərəfdarı olmayıb. Müharibədən əvvəlki dövrlərdə də Azərbaycan bu məsələni sülh yolu ilə həll etməyə çalışıb. Ermənistan dövləti isə öz mənfur siyasətini davam etdirib. Ötən 30 ildə beynəlxalq təşkilatların da bu məsələyə biganə münasibət göstərməsi nəticəsində illərdir aparılan sülh danışıqları nəticəsiz qalıb. "Biz bütün dünyaya sübut etdik ki, XXI əsrdə necə müharibə aparmaq lazımdır, ləyaqətlə müharibə aparmaq lazımdır, müasir üsullarla müharibə aparmaq lazımdır. Cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusu tamamilə məhv edildi. Budur, xalqımızın böyüklüyü, xalqımızın qələbəyə inamı, xalqıqıtdar birliyi və bütün dünya azərbaycanlılarının birliyi".

Bu barədə Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı bildirib. Dövlət başçısı xatırladı ki, Ermənistan ordusunda müharibə zamanı kütləvi fərarilik hökm sürürdü. Onların özlərinin etirafına görə, on min fərari olub. Azərbaycan Ordusunda isə bir dəne də fərari olmayıb. "Mən bilirəm ki, siz və sizin kimi milyonlarla xaricdə yaşayan azərbaycanlı hərə öz ölkəsin-

də müharibənin gedişatını yaxından izləyirdi. Eyni zamanda, öz çıxışlarınızda, şərhlərinizdə, sosial şəbəkələrdə və digər imkanlardan istifadə edərək Azərbaycanın haqq səsinə, haqq işini yaşadığınız ölkələrin ictimaiyyətinə çatdırırdınız. Buna bu gün də ehtiyac var. Çünki müharibə başa çatsa da, bizə qarşı olan ərazi iddiaları hələ ki, başa çatmayıb. Mən əminəm ki, bu da başa çatacaq. Əminəm ki, biz postmüharibə dövründəki göstərdiyimiz səylər nəticəsində və bundan sonra göstərəcəyimiz səylər nəticəsində Ermənistanın və dünya erməniliyinin Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını da aradan götürəcəyik", - deyərək Azərbaycan Prezidenti vurğulayıb.

Bu gün dünya birliyi artıq yeni reallıqlarla üz-üzədir. İstər müharibədən əvvəl, istər müharibə dövründə, istərsə də postmüharibə dövründə dünyada etibarlı tərəfdaş imicini özündə ehtiva edən dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin güclü siyasi strategiyası və sürətli manevr etmə bacarığı nəticəsində regionun postmüharibə gündəliyini də bu gün Azərbaycan müəyyənləşdirir. İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticəsi Qafqazın yeni geosiyasi vəziyyətinin formalaşmasında mühüm mərhələ oldu. Bununla da, Qafqazın keçmişi ilə gələcəyi arasında köklü dəyişiklik baş verdi. Regional güc dəyişikliyi və Qafqazda yeni geosiyasi realıq, global və regional güclər tərəfindən qəbul edilib. Rusiya və Türkiyə prezidentlərinin məsələyə münasibəti, beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması istiqamətində atılan addımlar, regionda digər güclərin maraqlarına uyğun olaraq edilən siyasi gedişlər onu göstərdi ki, bölgədə digər

global və regional oyunçuların effektivliyi azalıb. Dünya dövlətləri də, region dövlətləri də yaxşı başa düşür ki, artıq regionun gələcək nicatı bölgədə yaranacaq daimi sabitlikdən asılıdır.

Düşməni sülhə məcburet-mə prosesləri nəticəsində əldə olunan uğurlara və üstünlüyə görə, artıq danışıqların gedişində şərtləri Azərbaycan müəyyən edir və Azərbaycana qarşı hər hansı şərtlərin irəli sürülməsinin qəbul edilməzliyini hamı başa düşdü. Azərbaycan dünyaya göstərdi ki, ölkəmiz sülh tərəfdarı olsa da, bu yolla münasibətin həlli mümkün olmayacağı təqdirdə, hərbi yolla torpaqlarını azad etməyə qadirdir. "Minsk qrupu İkinci Qarabağ müharibəsinə qədər 28 il fəaliyyətdə idi və həmsədr ölkələr bu illər ərzində Azərbaycana, Ermənistanla bəlkə də yüzlərlə səfər etmişlər. Nəticə də göz qabağındadır, nəticə sıfır. Bunun səbəbləri də Azərbaycan ictimaiyyətinə məlumdur. Bu haqda çox danışmaq istəməzdim. Nəticə göz qabağındadır və bir daha demək istəyirəm ki, nəticə sıfır və Azərbaycan bu münasibəti özü həll edib. Hərbi-siyasi yollarla həll edib. Minsk qrupuna münasibətin həlli üçün verilmiş mandat faktiki olaraq de-yure qüvvədə olsa da, de-fakto artıq etibarsız sayıla bilər". Bu fikirləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə bildirib. İndi məsələ Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşmasıdır və istənilən beynəlxalq təşkilat və ya bu sahədə öz töhfəsini verə bilən təşkilat, əlbəttə ki, qəbul ediləndir. Bu baxımdan Avropa İttifaqı ilə ölkəmizin təmasları müharibədən sonra daha intensiv xarakter alıb. Avropa İttifaqı da postmüharibə dövrünün reallıqlarını qəbul edir. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə dekabr və aprel aylarında baş tutan üçtərəfli görüşlər belə deməyə əsas verir ki, qurum vasitəçilik missiyasını öz üzərinə götürür. Brüsseldə Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti və Ermənistanın baş naziri ilə görüşü birmənalı olaraq Azərbaycanın növbəti diplomatik qələ-

Cənubi Qafqaz regionunun gələcək inkişafı bölgədə bərqərar olacaq daimi sabitlikdən asılıdır

bəsidir. Prezident İlham Əliyevin məhz postmüharibə dövrü üçün sülh gündəliyində nəzərdə tutduğu bütün məsələlər Brüssel görüşünün yekununda Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel tərəfindən verilmiş bəyanatda bir daha öz təsdiqini tapdı.

Ermənistan sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı konkret mövqe nümayiş etdirməməklə müxtəlif fikirlərin yaranmasına rəvac verir. Azərbaycan üçün lazımsız təsisata çevrilən ATƏT-in Minsk qrupunun vasitəçiliyinin yenidən bərpa edilməsi Ermənistanın hazırda əsas diqqət göstərdiyi məsələlərdəndir. Lakin Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin bəyanatında "Dağlıq Qarabağ" ifadəsinin və ya keçmişin qalığı olan ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrlik institutuna istinadın olmaması Ermənistanın bu istəyinə son qoydu. Bəyanatda diqqəti çəkən bu məqam münasibətin tarixə qovuşması ilə yanaşı, postmüharibə dövrü üçün yeni formatın zəruriliyini təsdiqləyir. Avropa İttifaqının dəstəyi ilə Ermənistan və Azərbaycan arasında birbaşa danışıqları nəzərdə tutan yeni mexanizmlər formatı yaranıb. Prezident İlham Əliyevin Brüsseldə səfəri, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel və Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyanla görüşlər, əldə olunmuş nəticələr dövlət başçısının dünyada böyük nüfuzunun göstəricisi kimi dəyərləndirilir. Azərbaycanın xarici siyasətində ikitərəfli və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əlaqələrin qurulmasına, yeni prioritetlər üzrə inkişafına xüsusi önəm verməsi diplomatik müstəvidə qələbəsini qaçılmaz edir. Artıq dünya postmüharibə dövrünün reallıqlarından, Azərbaycanın sözlünün imzası qədər əhəmiyyətindən bəhs edir. Beləliklə, 6 aprel Brüssel görüşü üçtərəfli əsasda 4 saat yarım-dan artıq davam etdi. Görüşün sonucunu olaraq Şarl Mişel tərəfindən verilmiş açıqlamada təsbit edildi ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında Sülh Anlaşması üzrə danışıqlar başlayır. Hər iki ölkənin xarici işlər nazirliklərinə bununla bağlı təlimat verilir. Xatırladığımız kimi, bir qədər öncə Azərbaycan Ermənistan tərəfinə 5 maddədən ibarət təməl sülh təklifləri göndərmişdi. Brüsseldə əldə edilmiş razılıq Azərbaycanın irəli sürdüyü həmin maddələrdən ibarət təklifin qəbulu və danışıqların o maddələr əsasında aparılmasının ifadəsidir. Burada əsas məqam Azərbaycanın ərazi bütövlüyüdür. Rusiya xarici işlər nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarovanın son bəyanatı da mövcud vəziyyətə aydınlıq gətirir. Belə ki, artıq əsas müzakirə Prezident İlham Əliyevin təklif etdiyi gündəlik əsasında aparılır. Bunun artıq İrəvanda da anlayır və etiraf edirlər.

Mustafa KAMAL,
"Respublika".

